Gezamenlijke Rekenkamer voor Duiven, Doesburg en Westervoort

p/a Griffie Duiven,

Koning Willem-Alexanderplein 1,

6921 ES Duiven

Datum

19 0ktober 2026

Onderwerp

Rekenkameronderzoek "Burgerparticipatie"

Beste leden van de raad,

Hierbij bieden wij, als Gezamenlijke Rekenkamer voor Duiven, Doesburg en Westervoort, de resultaten aan van ons onderzoek naar Burgerparticipatie binnen uw gemeenten.

Burgerparticipatie als onderzoeksthema

De aanleiding voor het onderzoek is ten eerste de inwerkingtreding van de Wet versterking participatie op decentraal niveau per 1 januari 2025. Deze wet verplicht gemeenten om actief en structureel invulling te geven aan participatie maar schrijft niet precies voor hoe zij dat moeten doen. Ten tweede hebben eind 2024 en begin 2025 de leden van de rekenkamer gesprekken gevoerd met de individuele facties in elk van de drie gemeenten. Onderdeel van deze gesprekken was het inventariseren van mogelijke onderzoeksonderwerpen voor de rekenkamer. In deze gesprekken werd door meerdere fracties het onderwerp participatie genoemd. Dit vanuit de worsteling die elke gemeente heeft om invulling te geven aan een effectieve participatie met haar inwoners. Daarnaast is er ook de kant van de burger die ervaart dat de overheid op een (te) grote afstand staat. Waarbij de vraag aandient in hoeverre de "right to challenge" van de burger zich verhoudt tot slagvaardig bestuur. Met andere woorden individueel belang vs algemeen belang. Een worsteling waar overigens elke gemeente mee te maken heeft.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door Lysias. Eind 2025 zijn zij gestart met documentonderzoek en gesprekken met betrokkenen binnen de drie gemeenten, betrokken burgers en organisaties. In het voorjaar van 2026 volgden een aantal sessies met betrokken burgers, organisaties en raadsleden. De uitkomsten van deze gesprekken vormen de basis van deze rapportage. Na deze sessies zijn de bevindingen verder aangescherpt en de conclusies en aanbevelingen geformuleerd. De conceptversie is voorgelegd voor ambtelijk en bestuurlijk wederhoor, wat slechts tot enkele technische aanpassingen leidde. Over het algemeen herkennen bestuurders en ambtenaren zich in de resultaten.

Conclusies onderzoek

Een belangrijke observatie in het onderzoek is dat het belang van (burger)participatie door elke gemeente wordt onderschreven. In de bestuurlijke reacties van de respectievelijke gemeenten (zie bijgevoegde reacties van B&W 's)[1] wordt duidelijk het belang hiervan aangegeven en wat zij zien als komende acties op dit vlak binnen de gemeenten. Dit ook gezien het komende bestuurlijke herindelingstraject. Een andere observatie is dat hoewel de respectievelijke raden formele en kader stellende rollen hebben, maar zij deze in de praktijk nog beperkt benutten. De raden komen vaak pas in beeld wanneer er signalen van onvrede of conflicten ontstaan.

Hoewel elke gemeente al een eind op weg is om tot een volwassen uitvoering van (burger)participatie te komen wordt vanuit de rekenkamer nog op twee punten extra de nadruk gelegd. De eerste is dat per gemeente de praktische invulling en borging van burgerparticipatie aandacht moet blijven houden. Ten tweede blijft er de spanning tussen het algemeen- en het individueel (deel)belang. Hier is een belangrijke rol voor de raad zelf weggelegd om daar een goede balans in te vinden en te houden. Waarbij een notie van realisme wordt aanbevolen omdat in de optiek van de Rekenkamer burgerparticipatie een aspect is dat continu onderhoud en bijstelling nodig heeft, opdat de afstand tussen burger en overheid niet te groot wordt.

Namens de Gezamenlijke Rekenkamer voor Duiven, Doesburg en Westervoort,

René Janssen

Voorzitter

[1] De gemeente Doesburg heeft aangegeven dat het rapport in het college is besproken en er geen zienswijze van het college volgt.